

RAAP België – Rapport 678

Archeologienota De Groene Lilare te Michelbeke (gemeente Brakel)

Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021C243, Landschappelijk bodemonderzoek – 2021D31

Colofon

Titel: Archeologienota De Groene Lilare te Michelbeke (gemeente Brakel) (Archeologisch Vooronderzoek)

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021C243, Landschappelijk bodemonderzoek – 2021D31

Versie: 12-04-2021

Auteur(s): Gill Thomas

Projectleider: Nathalie Baeyens

Raaproject: MIGR01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV

Begoniastraat 13

9810 Eke

Telefoon 09/311 56 20

E-mail: raap@raap.be

Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Gemotiveerd advies - vervolgonderzoek.....	4
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	4
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	5
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	5
2 Programma van maatregelen	6

1 Gemotiveerd advies - vervolgonderzoek

1.1 Samenvatting van het vooronderzoek

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit voor de aanleg van een nieuwe speelplaats te Michelbeke (gemeente Brakel). Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied is momenteel in gebruik als speelplaats en gebouwen van het Instituut Stella Matutina. Aardkundig komt in het plangebied siltige eolische afzettingen van het Weichseliaan voor, mogelijk het Vroeg-Holoceen. Deze afzettingen liggen op hellingsafzettingen uit het Quartair. Bodemkundig ligt Michelbeke in de zandleemstreek. Binnen het plangebied komen enkel kunstmatige bodems voor. De omliggende bodems zijn voornamelijk (zeer) natte tot droge leembodems met vermoedelijk een bedolven textuur B horizont op minder dan 80 cm diepte. Het plangebied is gelegen in de samenloop van de beekvallei van de Dorenbeek en de Zwalmbeek. Topografische bevindt het zich op een hoogte tussen ca. 35 m +TAW en 31,5 m +TAW.

Op historisch kaartmateriaal uit de 18de en 19de eeuw wordt het plangebied telkens afgebeeld als weide. In de 20ste eeuw wordt binnen het plangebied een school aangelegd. Vermoedelijk zullen de fundamenteën de bodem grondig verstoord hebben.

Voor het plangebied geldt **een lage kans** op het aantreffen vindplaatsen van jager-verzamelaars. Vermoedelijk zijn de bovenste lagen, waar het steentijd zich in bevindt, reeds verstoord. Daarnaast zijn er ook gegevens die erosie van de flank aangeven die eveneens nefast is geweest voor eventuele artefactensits. Voor het plangebied geldt een **hoge kans** op het aantreffen van sporenvindplaatsen. Op minder dan 250 meter van het plangebied werd zowel een Romeinse weg als een Romeinse steenbouw aangetroffen. Het is mogelijk dat delen van het plangebied deel uitmaakten van het omliggende domein van de steenbouw. Mogelijke sporen hiervan worden daarom niet uitgesloten. Ook zijn er langs Romeinse wegen ook bewoning te verwachten. Ten slotte werd ook op 150 meter verschillende sporen uit de ijzertijd aangetroffen. Het plangebied **bevindt zich** sinds de het ontstaan van Michelbeke **binnen de historische dorpskern** van Michelbeke. Op basis van de historische bronnen is er geen verwachting voor het plangebied. Op de Ferrariskaart wordt wel in het zuiden van het plangebied een gebouw afgebeeld. Er is dus een niet in te schatten verwachting van sporen of structuren die gerelateerd worden aan een dorpskern.

Op basis van het bureauonderzoek kon **onvoldoende informatie** verzameld worden omtrent de bodemgaafheid. Dit werd getest middels een landschappelijk bodemonderzoek. De resultaten van dit vervolgonderzoek wezen het volgende uit: Verschillende pakketten van opgebracht materiaal met een gezamenlijke dikte van zeker 1,2 meter dekken de oorspronkelijke bodem van de onderzochte delen van het plangebied af. Van de oorspronkelijke bodem kon de aard niet precies worden vastgesteld: het kan gaan om pleistocene eolische afzettingen of om jonger colluvium.

Dit betekent dat de archeologische verwachting voor het plangebied hoog blijft, maar dat er is aangetoond dat de geplande werken niet zullen leiden tot beschadigingen van archeologische resten. Hierdoor is **er geen verder archeologisch onderzoek nodig in functie van de geplande werken**.

1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens kon **geen uitspraak** gedaan worden over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed.

De geraadpleegde data toont aan dat er verhoogde kans is voor het aantreffen van sporen vanaf het Neolithicum tot en met het de nieuwe tijd en in het bijzonder voor sporen daterend uit de Romeinse periode. Een belangrijke factor is echter de aanwezigheid van een intact bodemprofiel.

Hierdoor werden vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek. Dit om de bodemgaafheid na te gaan ter hoogte van het bestaande speelplein en ter hoogte van de geplande ingreep van een parking.

1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Het landschappelijk bodemonderzoek toonde aan dat het plangebied verschillende bodemingrepen heeft doorgemaakt, waaronder ophogingen met materiaal dat werd gewonnen bij het uitgraven van de kelders van de schoolgebouwen. De oorspronkelijke loopniveau van de bodem lijken niet meer intact te zijn. Er werden verschillende lemige ophogingslagen van samen zeker 1,2 m à 1,3 m dikte vastgesteld, waar in verschillende lagen baksteen en mortel prominent aanwezig zijn.

Archeologische resten uit de periodes van zowel jagers-verzamelaars als van sedentaire gemeenschappen kunnen in principe in de ondergrond van het plangebied worden aangetroffen. De resten zijn zeker afgedekt door een ca. 1,2 meter dik pakket van opgebrachte grond, maar het is niet uit te sluiten dat er op grotere dieptes ook resten aanwezig zijn. De gaafheid van de resten blijft lastig in te schatten, omdat er sprake kan zijn van dieper gelegen archeologische niveaus.

De werken zullen echter maximale tot 80cm diep worden uitgevoerd. Het is bijgevolg aangetoond dat de geplande werken niet zullen leiden tot beschadigingen van archeologische resten.

2 Programma van maatregelen

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat de geplande werken niet voorbij de bestaande verstoring gaat. Gezien er geen verdere maatregelen voorzien moeten worden, is er geen Programma van Maatregelen nodig.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op **de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde**, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.